

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: ד' בתשרי תשע"ז, 24.9.17

סומן: כ- 12563-13

לכבוד,

מר שאול מרידור

ד"ר יובל שטייניץ

מנכ"ל המשרד

שר האנרגיה

משרד האנרגיה

משרד האנרגיה

נכבדיי שלום רב,

הנדון: הבטחת גיבוי לתשתיות הולכת הגז ממאגר "תמר" לאור

התקלה באסדת הטיפול

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הריני לפנות אליך כדלקמן:

לאור אירועי הימים האחרונים והתקלה בהולכת הגז ממאגר "תמר", ברור מתמיד כי קיים צורך דחוף בהקמת צינור נוסף ממאגר זה, לצורך שמירה על יתירות במערכת אספקות האנרגיה, ומניעת משברים כלכליים, סביבתיים ובריאותיים נוספים. ככל שעמדה זו, המקובלת על שורה של גורמים מקצועיים, איננה עמדת משרדכם, התנועה דורשת כי תציגו תכנית אלטרנטיבית לקידום היתירות במשק זה, אשר תעמוד לבחינה ציבורית בהקדם האפשרי.

רקע

1. ביום 21.9.17 הופסקה אספקת הגז הטבעי ממאגר "תמר", עקב תקלה טכנית שאותרה באסדת הטיפול של מאגר זה, הממוקמת כ-20 ק"מ מערבית לחוף אשקלון.¹
2. התקלה אותרה כיממה לאחר שמפעילת הקידוח, תברת "נובל אנרג'י" (להלן: "נובל"), החלה לבצע עבודות תחזוקה בצנרת התת ימית שבין המאגר לאסדה, כאשר התגלה סדק בצנרת הפליטה המשמשת לשחרור גז טבעי ולחץ מהפלטפורמה. בשל כך, נאלצה נובל להפסיק את זרימת הגז כליל.²
3. להפסקת הזרמת הגז מ"תמר" משמעויות מרחיקות לכת עבור המשק הישראלי, שכן בימים כתיקונם הוא משמש להפקת כ-55% מהחשמל בישראל, ומהווה כיום, עד לפיתוחו והפעלתו של מאגר "לויתן", מקור הגז הטבעי המשמעותי היחיד במדינת ישראל.³

¹ דיווח מידי של חברת "דלק קידוחים" במאיה 23.9.17.

² שם.

³ אבי בר אלי "תקלה באסדת תמר: צינור החמצן למשק ניתק – וישראל נכנסה למצב חירום" דה מרקו (24.09.17).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

4. בהתאם, ולאור המשבר, הכריזו שר האנרגיה בו ביום על מצב חירום במשק, ומשרד האנרגיה החל במציאת מקורות אנרגיה חלופיים ובתיעודף הגורמים במשק שייחוו מהם.⁴
5. הצפי לתיקון התקלה התארך בימים שחלפו, וההערכות נכון להיום צופות חזרה לאספקת גז תקינה רק בסוף השבוע הקרוב, בחלוף שבוע מלא ללא אספקת גז.⁵
6. לשימוש בתחליפים אנרגטיים השלכות דרמטיות, והוא צפוי להביא לעלייה חדה בתעריף החשמל, שתשפיע באופן ישיר על כיסם של כלל אזרחי מדינת ישראל. זאת, לצד השלכות סביבתיות ובריאותיות הנובעות מהיותם של הדלקים השונים מזהמים ומזיקים לסביבה.⁶
7. נראה, כי הימים האחרונים מהווים התגשמות של כלל "נבואות הזעם", ושל תחזיות כלל הדרגים המקצועיים, ומוכיחים הלכה למעשה את הצורך הבהול בתשתיות גיבוי להולכת הגז הטבעי בישראל, ובכלל זאת הקמת צינור הולכה נוסף ממאגר "תמר". ככל שמשרד האנרגיה עומד בסירובו לחייב הקמת צינור נוסף, אנו דורשים כי יציג בדחיפות אלטרנטיבה לגיבוי משק הגז הטבעי, כדי למנוע משבר כלכלי וסביבתי נוסף.

"הכתובת על הקיר" – הצורך בצינור שני

8. באופן כללי, ניתן לסווג את הטיעונים בדבר חשיבות הקמת צינור הולכה נוסף ממאגר "תמר" לשלושה סוגים - טיעונים הנוגעים לכמות העתודות במשק, ומדברים על העלויות של תחליפי אנרגיה במקרה של תקלה בצינור ההולכה היחיד; טיעונים מתחום הסביבה והבריאות, הנוגעים להשלכות האקולוגיות של שימוש בחומרים אלו; וטיעונים מתחום הביטחון, הגורסים כי במהלך לחימה, תלות בצינור אחד בלבד תאפשר לצדדים הלוחמים בישראל לשבש את משק החשמל בקלות, על ידי ניטרולו.
9. התלות הבלעדית של משק הגז הטבעי במאגר "תמר", שצפויה להימשך, לפי הערכות, עוד כשלוש שנים לפחות (עד לפיתוחו של מאגר "לוזיתן"), יוצרת מצב לפיו כל אחת מהטענות הללו מקבלת משקל משמעותי וגורלי, כפי שניתן לראות בימים אלו ממש.
10. כאמור, הצורך בגיבוי לתשתיות הולכת הגז בכלל, והצורך בהקמת צינור שני מ"תמר" בפרט, הועלו בעבר על ידינו, על ידי ארגונים חברתיים נוספים, ועל ידי שלל גורמים רגולטוריים ומקצועיים במשרדי הממשלה.

⁴ הוראות שר האנרגיה לפי תקנה 8 לתקנות משק הגז הטבעי (ניהול משק גז טבעי בעת שעת חירום), תשע"ז-2017 מיום 21.9.17.

⁵ בר אלי, לעיל ה"ש 3.

⁶ שם.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

11. כך, כבר ביום 28.5.2015, כחודשיים לפני ההצבעה בממשלה על מתווה הגז המקורי ובעיצומם של הדיונים בנושא, העבירה התנועה בקשה להיפגש עם שר האנרגיה, ד"ר שטייניץ, ולדון עמו, בין היתר, בחשיבות בחיוב הקמת צינור הולכה נוסף - בקשה שלא נענתה מעולם.
12. הנושא נכלל גם בעתירה שהגישה התנועה בסוף שנת 2015, לאחר גיבוש המתווה ואישורו בהחלטת ממשלה. בעתירה זו ציינו כי:

"בנוסף לכל האמור, סעיף ה(1)(ז) למתווה הגז הוא אחד הסעיפים הבעייתיים ביותר בכל הנוגע לאספקת הגז למשק הישראלי [...] סעיף זה משמעו – ויתור מוחלט על הקמת צינור נוסף ממאגר תמר. זהו המאגר היחיד שעליו מדינת ישראל מסתמכת כיום, וכנראה אף תמשיך להסתמך בעתיד. במקום זאת קובע הסעיף באופן עמום כי הממשלה תפעל ליצירת יתירות במערכות אספקת הגז למשק המקומי, ובכלל זה תיבחן האפשרות להקמת צינור נוסף".⁷

13. מלבד הטענות שהועלו מכיוון החברה האזרחית, גורמים מקצועיים שונים מתוך הממשלה הצביעו בחריפות על הצורך המשמעותי בהקמת צינור נוסף. אכן, בהמשך שינו חלקם את עמדתם ו"התיישרו" לפי עמדת הממשלה, אך לאור ההתפתחויות האחרונות, דומה שעמדתם הראשונית היא הנכונה.

14. כך, למשל, כבר בחודש אוקטובר 2013, קרא יו"ר חברת החשמל לישראל, מר יפתח רון – טל, להקמת הצינור הנוסף.⁸ בשנת 2015, לכשלא חלה כל התקדמות בהקמת צינור זה, הוסיף:

"אנחנו נמצאים בעיצומן של שבע השנים הקשות ואסור להמעיט בדרמה. אני ממליץ להכריז על מערכי חירום בתחום הגז שכן אנו בתקופה לא יציבה שמייצרת סיכונים למשק החשמל בהינתן שיש ספק גז יחיד בצינור גז אחד בלבד לכל משק החשמל במדינת ישראל".⁹

15. גורם נוסף אשר הצביע על הקשיים בתלות בצינור גז אחד בלבד הוא מר יוסי כהן, לשעבר ראש המטה לביטחון לאומי, וראש המוסד כיום, שעמד בחודש דצמבר 2015 על הצורך הביטחוני בהקמת צינור נוסף:

"הישענות על צינור גז אחד לא נותנת לנו את הביטחון הנדרש לאספקת הגז הטבעי. לכן אנחנו חושבים שצריך ונכון לייצר יתירות משמעותית".¹⁰

⁷ ראה עתירת התנועה בבג"ץ 232/16 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 08.05.2016).

⁸ משה גולן "אני קורא לינובלי וידלקי להתחיל את פיתוח הצינור הנוסף" גלובס (23.10.2013).

⁹ "רון טל – משק האנרגיה בסיכון גבוה" חדשות האנרגיה (23.6.2015).

¹⁰ בר אלי, לעיל ה"ש 3.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16. יצוין כי לעמדה לפיה יש צורך בהקמת צינור נוסף, שותף גם מבקר המדינה, אשר התייחס לכך בשתי הזדמנויות שונות, הראשונה מביניהן כבר ב-2013.11 בדו"ח השנתי משנת 2017 ציין המבקר:

"ישנה חשיבות רבה לתכנונה ולהקמתה של תחנת קבלת גז נוספת ולהנחת צינור נוסף, בין היתר לצורך הגברת אמינות האספקה והיתירות במערכת, וזאת בייחוד כאשר עדיין לא פותח מאגר גז נוסף ולא הונחה מערכת הולכה נוספת והמשק עבר לתמהיל דלקים מבוסס גז."¹²

17. לעמדה זו, הייתה שותפה בעבר גם ממשלת ישראל, כאשר בהחלטת ממשלה משנת 2013, עמדה באופן מפורש על חובתה של שותפות "נובל – דלק" להקמת צינור נוסף.¹³

18. על אף עמדתה הנחרצת, עם גיבוש מתווה הגז בשנת 2015, "נשמטה" דרישה זו מהנוסח הסופי, כנגד עמדת כלל הגורמים המקצועיים המוזכרים לעיל, ובניגוד לכל היגיון רגולטורי. האינטרסים העלומים אשר הובילו את הממשלה למהלך תמוה זה, אינם ברורים ומעלים חששות לפגיעה ממשית באינטרס הציבורי.

19. על כן, ולאור אירועי הימים האחרונים, נראה כי ברור מעל כל ספק כי קיים הכרח בהקמת צינור נוסף ממאגר תמר. ככל שמשרדכם סבור אחר, אנו דורשים כי יספק באופן דחוף תכנית אלטרנטיבית ליצירת יתירות במערכת אספקות הגז, אשר תעמוד לבחינה ציבורית בשקיפות מלאה.

20. לתשובתכם המהירה נודה.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

אור מלכי ארסלני
רכז מחלקת כלכלה ומחקר

¹¹ ראו מבקר המדינה, דוח שנתי 64א (2013) "הבטחת אספקת גז טבעי", עמ' 282-251.

¹² ראו מבקר המדינה, דוח שנתי 67ב (2017) "הבטחת אספקת גז טבעי", עמ' 1256.

¹³ ראה החלטה 442 של הממשלה מיום 26.03.13.

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

Date/Time: 24. Sep. 2017 19:59

File No. Mode	Destination	Pg(s)	Result	Page Not Sent
7952 Memory TX	025006715	P. 4	OK	

Reason for error:

E. 1) Hang up or line fail	E. 2) Busy
E. 3) No answer	E. 4) No facsimile connection
E. 5) Exceeded max. E-mail size	

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
 الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: ד' בתשרי תשע"ז, 24.9.17
 סמ"ס: כ-13-12563

לכבוד,
 ד"ר יובל שטיינץ
 שר האגודה
 משרד התרבות
 מר שאול מדידור
 מנכ"ל האגודה
 משרד התרבות

בכבוד שלום רב,

הכרזת: הבטחות גיבוי לתשתיות חולבת הגז ממאגר "תמר" לאור התקלה באסדת הטיפול

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לבנות אלדך כדלקמן:
 לאור אירועי הימים האחרונים התקלה בחולבת הגז ממאגר "תמר", ברור נשמע כי קיים צורך יזום בחקיקה לצורך ביטוח מספר זה, לצורך שגיחת כל יחידות במערכת אספקת האנרגיה, ומניעת משברים כלכליים, סביבתיים ובריאותיים מסוגים. בכל שנמדד זה, המוקבלת על שורה של גורמים מקצועיים, איננה עמדת משרדכם, והתגובה דורשת כי תציגו תוכנית אבטלה לביטוח לקידום היחידות במשק זה, אשר תעמוד לבחינה ציבורית בתקדם המשפטי.

רמז

1. ביחס 21.9.17 הופסקה אספקת הגז הטבעי ממאגר "תמר", עקב תקלה טכנית שאותה באסדת הטיפול של מאגר זה, הממוקמת כ-20 ק"מ מערבית לרצף אשקלון.¹
2. התגלה אזתרה כיסומה לאחר שמפעילי הקידוח, הרב"ר "יובל אנרג'י" (להלן: "יובל"), החלה לבצע עבודות תחזוקה בבורת התזת ימית שבין המאגר לאסדת, כאשר התגלה סדק בבורת הפליטה המשמשת לשחרור גז טבעי ולחץ מהפלטפורמה. בשל כך, נאלצת יובל להפסיק את זרימת הגז בבור.²
3. להפסקת הזרמת הגז מ"תמר" משמעותיות מרוקנות לבת עבור המשק הישראלי, שכן במשק כתיקונם הוא משמש להפקת כ-55% מתחשמול בישראל, וזוהוה כיש, ע"י לפיתוח והפעלת של מאגר "ילוחמי", מקור הגז הטבעי המשמעותי היחיד בודנית ישראל.³

¹ דוחות המדי של יחידת ידלם קידוחים - כשנת 23.9.17.
² ע"פ
³ ד"ר מר ארי יעקובי באסדת חמר: ציוד תחזוק לטעם יתום - ישראל מכנת למבטוחות - ד"ר מר (24.09.17).

התנועה למען איכות השלטון בישראל - The Movement for Quality Government in Israel
 הרחוב 206, תל אביב 6105101 - ח"ר: 4207, דוא"ר: 51051 - סמ"ס: 02-5000076 - פקס: 02-5000076
 23 רמת קנה אלסי, רמת השרון, תל אביב - ח"ר: 02-5000076 - פקס: 02-5000076 - סמ"ס: 02-5000076
 206 14th St., Jerusalem * Mailing Address: P.O. Box 4707 Jerusalem 91042 * Tel: 02-5000076 * Fax: 02-5000076
 E-mail: organization@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

מלפני: 02-5006715
 שם המקביל: חמ
 הפקיד המקביל: מלכה
 משרד/רשות: מעוז האמה
 שעה: 13:39
 תאריך: 25/09/17
 שם מבצע אישור: שרה סמון

Date/Time: 24. Sep. 2017 20:02

File No.	Mode	Destination	Pg(s)	Result	Page Not Sent
7953	Memory TX	025006720	P. 4	OK	

Reason for error

E. 1) Hang up or line fail	E. 2) Busy
E. 3) No answer	E. 4) No facsimile connection
E. 5) Exceeded max. E-mail size	

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: 24.9.17
טלפקס: 02-500 6720

לכבוד,
ד"ר יובל שטיינץ
שר התורה
משרד התורה

מר שאול גרינר
מכיל המשרד
משרד התורה

כבודי שלום רב,

הנדון: הבטחת גיבוי לתשלומי חולקת הגז ממאגר "המלי" לאור

התקלה באסדת תשיפול

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, להלן: "התנועה") חרשי לצוות אלון כולקמן:

לאור אירועי היטום האחרונים והתקלה בהחלפת הגז ממאגר "המלי", ברור שמטרה כי קיים צורך דחוף בהקמת צינור טיף ממאגר הגז, למדין שמירה על יציבות באסדת תשיפול הארבעה, ומניעת משברים כלכליים, שביטחון ובריאותיים נוספים. ככל שעמדה אר, המקובלת על שורה של גורמים מקצועיים, איננה עומדת במשרד כפי, התנועה דורשת כי תציגו תוכנית אלטרנטיבית לקידום היתירות בשטח אר, אשר תענייג לבטיחה ציבורית בהקדים האפשרי.

רקע

- ביום 21.9.17 חופסקה אספקת הגז הטבעי ממאגר "המלי" עקב תקלה טכנית שאותה באסדת הטיפול של מאגר אר, הממוקמת כ- 20 ק"מ מערבית לחוף אשקלון.¹
- תקלה אחרת כקשמה לאור שמפנילו הקידוח, הוכח "טיבל ארמיני להלן": "הבלי", תחלה לבצע עבודות תחזוקה כגונות התו ימות שכן המאגר לאסדה, כאשר התגלו סדק כגונות הפליטה המשמשת לתוררר גז טבעי ולכן מהפלטורמות. בשל כך, מאלצה הגז לתפסול אר וציפול הגז כולל.²
- להפסקת הורמת הגז מ"המלי" משמעותיות מרזיקות לבנו עבור המשק הישראלי, שכן במקום כתיקנים חמא משכס להפסק כ- 55% מההישפול בישראל, ומתווה כיום, ער לפיתוח והפעלת של מאגר "ילוחתי", מקור הגז הטבעי המשמעותי והיחיד במוצרת ישראל.³

1 דיווח מרד של חסרת יילק קידוחים" מאוק 23.9.17

2 שם אר אר "תקלה באסדת תמר: צינור החסין למשק טעם - ישראל לטעם למוכרזות - דר מוקר (20.09.17)

3 הרעף מן אר אר "המלי" (אר אר) The Movement for Quality Government in Israel
הרעף מן אר אר "המלי" (אר אר) The Movement for Quality Government in Israel
הרעף מן אר אר "המלי" (אר אר) The Movement for Quality Government in Israel
308, Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O. 114207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000072 * Fax: 02-5000076
E-mail: communication@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

טלפקס: 02-500 6720
שם המקבל: ע
המקור: מרכז
שם המפיק: מרכז
13135
23/09/17
שם מבצע אישור: שם אר אר